Al-Islam.org
Ahlul Bayt Digital Islamic Library Project
Published on *Al-Islam.org* (https://www.al-islam.org)

Kwa jina la Allah, Mwingi wa Rehema, Mwenye Kurehemu

Maudhui ya mjadala wetu unahusu kanuni (sheria) za Kiislamu na namna zinavyoweza kuafikiana na ustawi na mabadiliko ya dunia ya kisasa.

Katika mjadala wetu huu, kuna mambo mawili: Sheria za Kiislamu, na historia hasa ambayo ni ustawi, maendeleo na mabadiliko ya ulimwengu wa kisasa. Bila ya shaka, makusudio yetu kuhusu dunia ya kisasa hayana maana kwamba kuna tukio au jambo la pekee tu linaloitwa "ustawi na mabadiliko." Ustawi na mabadiliko ni mambo yaliyo lazima katika maisha ya binadamu. Tangu siku za awali wakati binadamu alipotokeza duniani na kuanzisha maisha ya kijamii, hali yake iliendelea kustawi na kubadilika katika vipindi mbalimbali hadi kufikia katika zama za kisasa. Hakuna shaka kwamba katika zama hizi ambazo ni zama za kisasa kwa dunia ya leo, imepatikana hatua kubwa sana katika maendeleo na ustawi ambayo huenda haikuwahi kupatikana katika zama zilizopita.

Kuna haja ya kuzungumzia mjadala huu, kwani tuna haki ya kupendelea na kutetea mambo hayo mawili: Tuna haki ya kuupenda Uislamu, na tuna haki pia ya kupenda ustawi, mabadiliko na maendeleo ya kistaaarabu. Lakini hapa lazima tuangalie kwamba, tunawezaje kuyapenda mambo hayo mawili kwa wakati mmoja? Yaani, tuwe Waislamu wa kweli na wenye kufuata mafundisho ya kidini na wakati huohuo tuwe tunafuata ustawi na mabadiliko ya dunia kwa kuwa pamoja na maendeleo na ustaarabu.

Tunajua na tunaona kwamba katika jamii yetu kuna matabaka mawili, ingawa tabaka la tatu lipo pia. Kwa ujumla, katika jamii yetu kuna matabaka matatu: Tabaka la kwanza ni la wenye kushika dini. Katika jamii yetu ambayo ni ya Kiislamu, watu wengi ni wenye kushika dini ya Kiislamu na wanafikiri kwamba ni wajibu kwa kila Mwislamu na mwenye kushika dini kuchukia mabadiliko na mambo mapya yanayozuka katika zama hizi. Wao wanadhania kwamba matukio hayo mapya ni mambo ambayo yanapinga dini, hivyo, wanayatazama kwa macho mabaya, wanarudi nyuma na daima huwa wanafuata jamii. Hii ina maana kusema kwamba wakati tabaka hili linaposhindwa kabisa kukabiliana na matukio mapya ya kijamii, hapo ndipo linaposalimu amri na kufuata jamii. Mfano mmoja mzuri unaofanana na hali na fikra

ya watu kama hao unaelezwa katika ubeti huu:

Alifanyalo jahili, kila jambo kulipinga,
Mwishowe hastahmili, kutokana na ujinga,
Ama mwenye akili, na wenzake hujiunga,
Kizuri kukikubali, kuwa pamoja na mwanga.

Jambo analolifanya jahili na mjinga, mwerevu pia hulifanya; lakini mjinga mwanzo hulipinga jambo hilo mpaka mwisho wake hulikubali baada ya kufedheheka na kushindwa. Lakini mwerevu kwanza hulipima kila jambo. Amirul Mu'uminiyn 'Ali a.s. anasema hivi katika Nahjul Balagha kuwalaumu masahaba zake: "Kwa nini kina sisi na nyinyi tuwe na tabia ya kupinga!?"

Hapa "kina sisi" inakusudiwa kuwa ni jamii. Kitu tusichokijua hatukifahamu wala hatukiulizi habari zake mpaka kitokeze na kijulikane kwetu. Hatufikirii kulitatua jambo lolote bali siku zote tunafikiria kulipinga. Huu ndio ubovu wetu. Kwani ni lazima kulifikiria kuhusu jambo moja kabla hata bado halijatukia. Katika mlango wa Akili na Ujahili wa kitabu cha al-Kafi kuna hadithi moja iliyopokewa kutoka kwa Imam Sadiq a.s. akisema: 'Mwenye kujua zama zake hatofanya makosa."

Ninalotaka kusema ni kuwa kuna watu wa tabaka moja ambao kwa kutumia jina la dini wanajitenga na ustaarabu, maendeleo na ustawi wa maisha. Vilevile, mkabala wao kuna watu wa tabaka jingine ambao kwa kutumia majina ya ustaarabu, ufanisi wa sayansi, mahitaji ya zama na majina mengine kama haya, wanakata uhusiano wao na dini na wanapinga ukweli wa mafundisho ya kidini. Tabaka hili hupinga kila kitu ambacho kinaimarisha dini, na kwa maoni yao, neno "kadimu" au "uzoefu" ambalo maana yake ni "hali ya kuwa na maarifa, ujuzi au mazoea juu ya jambo au kitu kwa muda mrefu" lina maana sawa na "kuukuu", "kongwe" na "zamani."

Naam, haya ni maana mawili. "Kadimu" yaani "ya zamani sana", "ya miaka mingi", n.k. Si lazima kwamba kila kitu kilicho kadimu, yaani cha zamani sana, lazima pia kiwe kikuukuu, hakifai na kiharibiwe. Maneno haya hayana faida, lakini watu wanaofikiria hivyo, fikra zao ni kinyume cha fikra za watu wa zamani ambao walikuwa wakikitukuza kila kilicho cha zamani au kadimu. Walikuwa wakisema: "Kitu hiki ni cha zamani, hivyo, ni kizuri zaidi." Sasa maoni ya watu wengine ni kinyume na hayo - kila kitu cha zama, kwao ni kitu kibaya, kikuukuu na hakifai.

Maneno kama haya yanatufahamisha kwamba kuna hoja ya kuweko tabaka la watu wa kati (wastani) ambalo linapatikana katika jamii kwa wachache. Sisi ni katika tabaka la kati. Kwa hivyo, wadhifa na wajibu tulionao ni muhimu na mkubwa. Jukumu letu ni kufanya uchunguzi na udadisi kamili juu ya suala hili. Je, inawezekana au haiwezekani watu wote wakawa Waislamu na washika dini na wakati huohuo maisha yao yakawa yanaafikiana na kukubaliana na mazingira, mahitaji na maendeleo ya zama zao? Suala hili ni mushkili zaidi kwa dini ya Kiislamu kuliko dini zote nyinginezo kwa sababu Uislamu una sifa ya kuwa ni dini ya daima dawamu, wakati dini nyinginezo zimetangaza umwisho wa utume na kutoendelea wadhifa wa utume. Dini hii ya Kiislamu ndiyo dini itakayoendelea kuwepo siku zote, na

hakuna dini nyingine mpya itakayokuja duniani baada yake.

Tatizo jingine ni ustawi wa Uislamu wenyewe. Lau Uislamu ungekuwa kama dini nyinginezo ambazo zimejitosheleza kwa maamrisho machache ya ibada, mafundisho na maadili kadhaa bila ya kuwa na sheria katika vipengee mbalimbali vya maisha ya binadamu, basi usingesumbuka sana kutokana na tatizo hili. Naam, suala la ibada si muhimu sana. Katika kila zama watu wanafanya ibada kwa namna maalum. Hata mawaidha machache si muhimu sana. Lakini Uislamu ni dini ambayo imeweka halali na haramu nyingi sana, na imeweka kanuni maalum katika kila jambo la maisha ya binadamu. Hivyo, kufuatana na mjadala huu, kazi za Uislamu na Waislamu ni mushkili zaidi.

Mjadala huu hautoshi kujadiliwa katika kikao kimoja na kujibu maswali yote kwa ukamilifu. Mahafali haya ni msingi tu kwa ajili ya mtaala na uchunguzi. Kuna miswada ambayo inatayarishwa kuchapishwa katika sura ya kitabu na rafiki yangu mmoja mkazi wa Mashhad. Miswada hiyo ambayo ni mingi niliandika tangu zamani kuhusu *Uislamu na Mahitaji ya Zama*. Miswada hiyo asili yake ni mihadhara yangu ipatayo 25 ambayo nilitoa kuhusu somo hili [katika msikiti mmoja]. Vilevile kuna maandishi yangu mengine ambayo yamechukuliwa na mtu fulani ili ayasanifu na kuyafanya kuwa kitabu kimoja. Juu ya yote hayo, mimi sichukulii kitabu hicho kuwa kinatosheleza kujibu maswali yote.
Kwa hivyo, mjadala wetu utakuwa na sura ya faharasa na mwongozo zaidi, na vilevile utakuwa ni ufunguo wa kutatua mushkili huu. Mjadala wetu unahusu masuala mawili: Suala la kwanza linahusu ustawi, maendeleo na mabadiliko ya historia, na suala la pili linahusu mahitaji ya zama.

Source URL:
https://www.al-islam.org/sheria-za-kiislamu-katika-dunia-ya-kisasa-murtadha-mutahhari/kwa-jina-la-allah-mwingi-wa-rehema